

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felolvasó szerkesztő
RÉTI FERENC

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin Könyvnyomdája Szentháromság-ter 2. szám.

II. évfolyam.

Csongrád, 1904. július 31.

31. szám.

Kilátások.

„Megnehezedett az Úr keze felettünk“. Szomorú termő esztendő, még szomorúbb termelési eredményét kell konstatalnunk. Sok helyütt, különösen határunkban a felső földeken a búza termés alig adta meg a magot, s így a földmivelő gazda egész évi fáradsága kárba veszett. Más gabonaneműek ez évi hozama szintén siralmas eredményt mutat, a kapás vetemények legnagyobb részén már egy termékenyítő eső sem lendít semmit. A szőlő a rendkívüli hőség miatt összefonnyad, a gyümölcs összeaszalva hull le fájáról. Szóval az 1863-iki inséges esztendő siralmas eredménye áll előttünk.

Egy azonban virágzik, s ez népünknek a divat iránti hajlama. A divatárú kereskedések tömve vannak nemcsak árúkkal, hanem vevőkkel is.

Népünk nem okul a maga kárán, s nem gondol a jövőjével. Éppen úgy költenek, mint a régi jó világban. Hasztalan minden jószándék és törekvés, mert a divat iránti hajlam úgy látszik ki nem irtható.

Hajdanta Jeruzsálem papjai inséges időkben, midőn az Úr meglátogatta népét csapásokkal, minden alkalmat megragadtak arra nézve, hogy az Úr törvényeitől elszakadt népet az igaz Isten ismeretére visszavezessék.

Nálunk a pap nemcsak lelkieken, hanem kiváló tekintélyenél fogva egyéb ügyekben is hűséges tanácsadója népének.

A mi helyi papságunkban minden kellemes megvan arra nézve, hogy nagyfontosságú missióját érvényesíthesse.

Ezen cikkünk nem figyelmeztetés kíván lenni, hanem kérelem, amelyet a célból intézünk széplelkű plébánosunkhoz, hogy tekintettel az előttünk lebegő mostoha megélhetési viszonyokra, emelje fel szavát saját népe érdekében, s ragadjon meg minden alkalmat a tekintetben, hogy népünk vagyoni helyzetét annyira megrongáló luxus kiadások, a lehető minimumra devalválódjanak, s szokja meg a reánk mért csapás hatása alatt a földmivelő nép minden téren s így a ruházkodás kérdésében is a takarékoskosságot, s hagyjon fel a közvetlen existenciáját veszélyeztető örületes divat iránti szenvedélyével.

Hisszük és reméljük, hogy a mai kedvezőtlen viszonyok között legalább e téren kedvező eredményt érhetünk el.

Szükségesnek bizonyul azonban már most gondoskodni a tekintetben, hogy a feltétlenül közellátásra szoruló szegény napszámos nép téli ellátása biztosítható.

Ennek a magunk részéről, amennyiben ezen gond közvetlenül a községi előjáróságok vállait terheli, csak egy módját találjuk, ha a kormány figyelme felhívatik arra nézve, hogy az aratási munkálatok befejeztével, inség munka létesíttessék úgy a folyamszabályozási, vasút építési vagy műúti munkálatoknál.

Ezen inség munka létesítése már azon szempontból is indokolt, mert a mai rossz termelési viszonyok következtében a gazdasági munkás nem volt képes téli élelmét biztosítani, s így közvetlenül a tél küszöbén azon siralmas helyzetbe sodortatik, hogy esetleg a közellátást kell igénybe vennie.

Hogy a közellátás mily rengeteg pénzébe kerül a községeknek, azt felesleges tovább taglalni, s joggal várható a kormány támogatása, mert az amúgy is rengeteg pótdóval küzködő községek anyagi ereje teljesen kimerül, már a közellátás második hetében.

Indokolt tehát, hogy a kormány a maga nagy hatáskörében, eleve megvédi a községeket ily kiadásoktól, s ennek feltétlenül egyedüli helyes módja az, hogy az inség munka már szeptember hó közepén az egész országban teljesíttetni fog.

Mi a magunk részéről tisztában vagyunk azzal, hogy akkor, amidőn az igazi humanizmus, ez a valódi felebaráti szeretet lett irányítójá az államok, valamint a társadalmak életének, minden további hangsúlyozás nélkül kormányunk is feltalálja az utat s módot megakadályozni az inséget, s nem engedni, hogy e hazában a szenvedés s elégtelenség könnyűje csorogjon a szegény ember arcáról alá.

V.

Gazdasági ismétlő iskolánk. Nehány hét előtt tartott községi közgyűlésben, Réti Ferenc állami iskolai gondnoknoksági elnök hevesen kikelt azon rossz szokás és eljárás ellen, melynél fogva a községi előjáróság az iskola mulasztási bírságoknak behajtását nem veszi komolyan és oly szigorúsággal, mint amilyent feltétlenül megkíván az oktatás ügyének érdeke. Sokan félreértették, esetleg szándékosan félremagyarázták a gondnoknoksági elnöknek erőlyes fellépését, sőt a megtámadottak úgy védekeztek, hogy nem szabad iskola mulasztási bírságokért eladni senkinek ingóságát sem. Hogy mily nagy tévedésben vannak azok, akik így fogják fel a dolgot, be-fogják látni azonnal, — ha elmondjuk, hogy beiratkozott az ismétlő iskolánkba a lefolyt tanévben 66 fiú és 85 leány, vizsgára jelentkezett 11 fiú és 15 leány, vagyis mindössze 26 a 151-ből. És mindez azért van, mert a szülők nem lesznek kellő szigorral szorítva arra, hogy

gyermekük az iskolákat látogathassák. Mert jól tudják, hogy csak színleg lesz a szigor ellenők alkalmazva. Kirójják reájuk a bírságot, szóval ijesztgetik őket, de midőn a kenyértörésre kerül a dolog, semmiből semmi sem lesz. És a vég-eredmény az, hogy az állam és a község évente 5—6000 koronát áldoz a gazdasági ismétlő iskolára — de nincs növendék, akit a tanító tanítson. Ez így nem jól van. Ez határozottan bűn és véték. Ha iskolákat állítunk és azokra ezeket költünk, a legnagyobb szigorral kell kényszeríteni a tanköteleseket az iskolának látogatására. Ha pedig ezt nem tudjuk tenni, szüntessük be az iskolákat és ne poecékoljuk el pénzünket azok fenntartására . . .

Fogyasztási szövetkezet.

Minden szövetkezet üdvös intézmény az emberekre nézve. Mert a szövetkezés nem más, mint a kis erők egyesítése, azért mert nagyobb erővel mindig könnyebben lehet célt érni. Mert tömeges vásárlásnál mindig olcsóbban lehet az árúhoz jutni és jobb minőségű árú is lehet beszerezni. Fogyasztási szövetkezet hiányában ellenben csak olyan árúhoz juthat az ember, amilyent a kereskedő, akinek boltjában szükségleteit beszerzi, raktáron tart.

De mérséklő hatással van a fogyasztási szövetkezet magukra az árakra nézve is. Láttuk azt éppen Csongrádon, hogy a „Csongrádi fogyasztási szövetkezet“ felállítása után, az árak mily szépen mérsékelve lettek a boltokban. Minek folytán a kereskedők azt hitték, hogy a szövetkezet az ő tönkretételük céljából lett szervezve és alakítva.

Ez azonban nagy tévedés volt. Mert a szövetkezet csak azért lett felállítva, hogy tagjai segíthessenek magukon, — hogy jobb és olcsóbb árúhoz juthassanak.

Azt azonban már nem tartottuk helyes és egészséges dolognak, hogy Hegyi Antal boltot és nem szövetkezetet csinált a Keresztény fogyasztási szövetkezetben és ez által a Csongrádi fogyasztási szövetkezetet is oda kényszerítette, hogy továbbra az sem tartotta meg szorosan szövetkezeti jellegét és az is kinyitotta raktárát az egész közönség részére.

Hívei vagyunk magunk is annak, hogy fogyasztási szövetkezetek csak korlátozással működhetnek, hogy árúkat raktáraikból csak tagjaiknak adhassanak.

A szövetkezeti törvény e tekintetben feltétlenül módosítandó lenne.

A baj azonban az, hogy hiányzik bennünk a hajlandóság díjmentesen szolgálni a szövetkezeti eszmét.

Fagylalt-különlegességek Hubert János cukrásznál
(Iskola-utca 4. szám) kaphatók.
Vasár- és ünnepnapokon külön helyiség áll tisztelt vendégei rendelkezésére.

A szövetkezeteknek tagjai egy-két hónap után nem törődnek semmit a legnagyobb részben a saját szövetkezetükkel.

Megteszik azt is, hogy máshol vásárolnak, nem a saját szövetkezetükben. A vezetők sem kintartók. Akik elvállalják a felügyeletet és ellenőrzést; azok is csak névleg teljesítik hivatásukat.

A vége azután rendszerint az, hogy a szövetkezet feloszlik.

Mint értesültünk, a Csongrádi fogyasztási szövetkezet legutóbbi leltározásánál is nagyobb mérvű hiányok fedeztetek fel, úgy hogy a szövetkezet érzékenyen megkárosítva lett.

Mindaz pedig nem másból, hanem a hiányos ellenőrzésből származik.

Ellenőr ovadékkal, — aki az üzletvezetővel együtt nyitja és csukja a raktárt, akinek kezén keresztül jön be minden egyes árú a raktárba és aki egész nap folyamán felügyel az árúk kiszolgáltatására és egy éber igazgatóság, egy nem papirosan élő felügyelő bizottság képesek egyedül biztosítani egy szövetkezetnek fennmaradását.

Drámák.

A megrendítő öngyilkosságoknak, a szívet rázó szerelmi drámáknak, hogy úgy mondjam, szezonjaik szoktak lenni. Mintha járvány-bacilusok áradnának oly véres eseményekről, melyeket szárnyára kap a hír és sokféle képen, érzelmesen, szenzációsan kommentál a nap-sajtó.

Amikor ezeknek az öngyilkosságoknak, kettős szerelmi drámáknak fiziológiáját vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy egy nagy és fontos momentum mindegyik megegyezik. Ez a momentum az, hogy a dráma hősei — akár fiatalok, akár vének — belesömörölköztek az életbe. Letargia speelen fogja el azokat, akik még alig léptek túl a 20–30-ik évet, akik még annyi öröm, élvezet és boldogság várna, ha lenne bennük kintartás, hogy keresztül tudjanak gázolni a jelen

bajain. De ez a kintartás, ez az energia nincsen meg bennük.

Holott maga az élet talán soha nem nyújtott annyi élvezetet a fiatal embereknek mint most. Az a társadalom, amely nem küzd a nyomorral, inkább szórakozásokra van berendezkedve, mint komoly dolgokra. A jelszó az, hogy minél vígabbon kell keresztülfutunk ezen az életen, mely úgyszólván olyan nagyon rövid s úgyszólván a temetőbe vezet. Az erkölcsiellen római császárságok idejében volt csak példa arra a móhó élvezetvágyra, amely a mai kulturemberiséget jellemzi. S természetes, hogy ugyanezen okból az erkölcsiök is felette meglazultak e modern társadalomban.

Ez a lazulás első sorban a lelkek energiájának pusztulásában nyilvánul. Mind kevesebb lesz a törhetetlen akaratu szívós kintartású ember. Az élettel való küzdéshez nem igen érez kedvet s vágyat az a mai ifjú, aki lépten-nyomon az élet-elvvel találkozik, hogy csak egy dolog van, ami az életet becsessé teszi s ez az, hogy „jól mulatni”. Mulatni, szórakozni, szeretkezni, ez a jelszava nagyoknak és kicsinyeknek, szegényeknek és gazdagoknak s a tömegek gépszerűen végzik el munkájukat tisztán csak azért, mert csak a munka bére teszi nekik lehetővé azt, hogy mulathassanak. A holnappal nem sokat törődünk. Jöjjön, aminek jönni kell, mert hiszen valahogyan csak lesz! . . .

Nem bohémia ez, hanem ledérség, amely a a fundamentuma a társadalom számos minden bűnének és bajának. Ez a ledérség kiöli a lelkek energiáját s amikor látják, hogy a sors úgy fordult, hogy megszokott gondtalan életüket nem folytathatják, hogy vágyaik nem mehetnek teljesedésbe, — mint valami megunt cifra rongyot eldobják maguktól az életet.

Különösen áll ez a szerelmi drámákra. Emberek, akik ifjú vérük melegével vágyódnak egymás után, mihelyt beborul felettük a láthatár, s akadályok merülnek fel, egy-kettőre elszánják magukat az utolsó lépésre. Ha megbecsülnék, ha szeretnék az életet, ezt a legfőbb javát az embernek, nyilván nem tennék ezt. De manapság, mire az ifjúság elér egy bizonyos kort, fenéki ürti az élvezetek kelyhét s az élet koránt sem bír előtte azzal az ingerrel, amely a régi energikus fiatalságot jellemezte. Arra nem gondolnak, hogy más nemesebb hivatása is van az életnek, mint a mulatás és élvezet. Hogy munka, alkotás, a felebarátokért való cselekvés a be-

esületes célja a földön való életnek. Erre nem gondolnak, csak arra, hogy ezután rosszabbul lesz mint eddig volt, s hogy az élet már nem nyújthat nekik annyi boldogságot, amely felérne az érte való szenvedéssel.

A faj puhulását, elkorcsosodását ezek a drámák bizonyítják legjobban. Jellem és akaratérő nélkül nő fel ez a fiatalság, kibontott vitorlákkal száguld az élvezetek tengerén keresztül, s ha vihar jó, nincs ereje ahhoz, hogy megküzdjön vele.

A mai pedagógiának egyik legderekabb feladata, hogy az élet megbecsülésére oktassa a fiatalságot s edzze a lelek energiáját, amely nélkül a legkiválóbb tehetség sem tudja magát megbecsülni.

Felhívás előfizetésre.

1904. augusztus hó 1-jével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Az előfizetési ár helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	4 korona.
Fél évre	2 korona.
Negyed évre	1 korona.

Tisztelettel kérjük azon igentisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése folyó hó végével lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fenakadást szenvedjen.

Előfizetéseket mindennap elfogad

a Csongrádi Ujság kiadóhivatala.

HIREK.

— A nagytemplom főoltára újra diszítettik és pedig fehér alapszínen mozaik festéssel s új aranyozással. Ezen felül a templom falazata körül szintén újra festettetik. Maga a főoltáron levő szentségtartó celszerűen alakították át s az oltár kiszélesítették, mert különösen három paps misék alkalmával a szertartások végzésére az

Könyv a magyar nőkről.

(Folytatás.)

Majd a Vilmos huszárok jöttek haza. Őket követték a Koburg huszárok. Legszerencsétlenebbül jártak a Nádor huszárok. Mind csupa magyar gyerek, onnan a Jászágó s a Nagykunságról. Az egész ezred együtt volt Prágában. Könnyen ment a lelkesítés, de meg már tudtak a többiek szökéséről, bántotta volna őket, ha nem mehetnek. De az elővigyázat is nagyobb volt már, több veszélyrel kellett küzdeniök s ők mégis mentek. Az első csapat, bár nagy ügyvel-bajjal, de haza ér.

A második csapat hazaszökését egy szép zsidó lány szerelme érlelte meg. Ez tudatta Stern (később Csillag) nevű szeretőjével, ki a Nádor huszároknál mint tizedes szolgált, azt, hogy idehaza baj van. Stern 85-öd magával szökött meg, de elfogatván, 74-et halálra ítélték; a kegyetlen ítéletet később különböző fogságra enyhítették, de Stern csak nem juthatott haza: szép jegyese sosem látta többet.

Legszerencsétlenebbül azok jártak, akik legutoljára szöktek meg; ezeket Marburgnál egy egész brigád vette körül. Egész harcot vívtak, de a tülerő elnyomta őket, elfogattak. Tizedelésre ítéltettek, azaz arra, hogy minden tizediket főbe lövik. A kijelölés már megtörtént, de ekkor oda enyhítették a büntetést, hogy a kijelöltek közül csak hármat lőnek főbe. A hármat sors-húzás útján választották ki. Ezek között volt Szecey őrmester is, aki a megszökésnek tervezője volt. Zsebében találták meg édes anyjának azt a levelét, melyben egyszerű, de megrázó szavakkal írja le a honi bajokat s hívja őket haza. . . . Szecey őrmesternek csak utolsó sohaját hozta haza a hajnali szellő 1849. június 7-én.

Oh azok az akkori nők mi mindent el nem követtek a hadfiak lelkesítésére. Báró Luzsénszky hájos neje egy tábori övet ad az ifjú Fer-

Ákos honvédnek, midőn 16 éves korában tisztté kinevezik; a nagy hírű Fancsi színész nővére pedig ugyancsak Egressy Ákost, a már körözött honvédet áruhába öltöztetve menti meg a biztos elfogatás elől.

Akik másként nem tudtak segíteni, azok tépést csináltak. Feláldozták legdrágább ruháikat is abból készítették azt. Minden családnál reggeltől estig dolgoztak a nők a tépéseken.

Igy nevelve a nők a harcoló hősokeket szerelmökkel, szeretetökkel, még a harc hevében is oda érlelték ezek szívét, hogy ellenségeiken sem tudtak kegyetlenkedni.

Ösmert eset a véres jarkováci éj, hol a szerbek Damjanich kis csapatát orozva, éjjel kezdtek gyilkolni s másnap Tomasevácot vették be a győző honvédek. Itt történt, hogy midőn a gör. kel. paplakból leghevesebben tüzeltek honvédeinkre s a esata e lak bevételelől függött s hosszú ellenállás után végre is a bennszorultak a pappal az élükön kirohantak s a szerbek egytől-egyig elestek. Csak egy lény maradt élve, a pap hájos szépségű leánya. Ekkor hirtelen előugrik egy Szentpétery nevű tiszt, a rohamot feltartja, a tüzelést beszünteti s a leány életét megmenti s fegyvertelenül lép a kis leány elé, kinek kezében levő handszár még honvéd vértől csepeg. A leány felemeli a gyilkot Szentpéteryre, de ez hirtelen lefegyverzi. A leány védekezik, halni akar, nincs senkije, nem kíván élni, de Szentpétery elé áll s ő is hasonlóan válaszol. Kéri a leányt, hogy ők kössenek békét s legyenek egymásé. Úgy lett!

A tomaseváci gör. kel. szerb pap leánya még ma is gyászolja a dicső honvéd férjét s a Szentpétery név nem cserélte föl többet soha.

Nem volt elég elleneinknek a kiontott sok honfivér, vad dühe még többet követelt. Most már nyíltan pártjára állott a nemzetiségeknek s ekkor kezdődtek azok a borzadalmas vérengzések,

melyhez hasonlót a világtörténelem nem tud felmutatni.

A szerbek Zentán oly tömerdek embert, de főleg nőket és gyermekeket koncoltak fel, hogy ezeknek levágott fejével rakták körül a város piacán levő Szentháromság-szobor párkányzatait. Ez a kegyetlenség a zentai halott-fejkoszorú képen maradt megörökítve.

Az oláhok azonban ezeken is túltettek. E képnél nem a magyar nők hőstetteit, hanem vértanú halálukat kell leírom. Fájt a szívem, őrvöng az agyam, elhomályosul a szemem, ha ezekre gondolok, kihull a toll kezemből, míg ezeket írom. Megrendül istenbe vetett hitem. Idegkórságba esik minden érző részem. És mégis elmondom nektek utódoknak, hogy tanuljatok. S ha meghallottátok, bocsássatok egy szálló fohászt az örök szeretet istenéhez a kiszenvedetekért és . . . borítsatok fátolt hunyó poraikra.

Marosujváron kezdődik a nemtelen pusztítás, hol 90 védtelen nőt és gyermeket gyilkolnak le s véres hulláikat a Marosba vetik. Kevés az Isten napjának 24 órája erre a véres műre; éjjel folytatják s a kelő nap bíbor sugara 90 védtelen magyar piros vértől festett Maros vizén török meg.

Veresegyházán Doboli Zsigmondot zsákvarró tüvel szurkálják agyon.

Borbándon Baranyai Károly földbirtokosnak neje és leánya szemeláttára fűreszelik le kezeit, lábait, majd a fejét s abba a feleségnek kellett hegyes karót szúrní s a vértől csepegő hitves fejét meztláb Balázsfalvára vinni leánya kíséretében.

Hátszegen az oláh pap előlműködése mellett cölöpökhöz kötik a védtelen, meztelenre vetkőztetett nőket s azután trágár szavak s becstelen tettek után emlíket vágják le . . .

Rhédey gróf udvar birájának kezét, lábát levágják s a levágott testrészekkel verik agyon. Krakkóban 200 ártatlan nőt s gyermeket haj-

oltar szüknek bizonyult. Ezen javítási munkálatok teljesítése plébánosunk érdeme, aki minden alkalmat megragad, hogy a templom mentől díszesebbé tétessék.

— **Az országgyűlési képviselő választók 1905.** évi állandó névjegyzéke teljesen elkészülvén, a törvény rendelkezésének megfelelőleg a m. kir. belügyminiszterium, a kir. közjegyző s az alispáni hivatalnak megküldetett, egy példány pedig a községi levéltárban helyeztetett el. Az országgyűlési képviselő választók összes száma 782; és pedig régi jog (nemesség) alapján 1, földbirtokok után 484, házbirtok után 12, jövedelem után (III. oszt. ker. adó vagy 1 segéddel dolgozó iparos) 195, értelmiség alapján 90.

— **Egy színész kritikája.** Palotai Antal színigazgató, aki minden tőle telhető módon iparkodik a közönség igényeit kielégíteni, aligha bir tudomással arról az éretlen viselkedésről, amelyet társulatának egyik tagja a közönséggel szemben tanúsított. A közönséget egyszerűen „szamárnak” titulálta. Ez a csakis az illetőre jellemző bírálat ugyan nem kizárólag Csongrád közönségét illetően alkalmaztatott, mert ugyanezen fokozatba soroztatott a színész úr által a többi vidéki város s közöttük Miskolc város közönsége is. Mi készséggel elismerjük, hogy az illető színész tehetségének felismerésére, nem bírnak elegendő érzékkel a vidéki városok közönségei, s már ezen szempontból is igazolt, hogy egy ily tehetség a Nemzeti színháznál találja fel otthonát. De addig is, míg ezen általunk is ohajtott időpont elérkezik, s míg a Nemzeti színház igazgatósága benne a „kohinoor gyémántot” feltalálja, megszívlelésül csak annyit vagyunk bátrak figyelmébe ajánlani, hogy amennyiben a színészek — hála Istennek — nem kicsapott diákok, s ipart unott borbély segédekékből állanak, hanem intelligens emberekből, a jó izléssel ellenkezik az elvőgre is existenciát nyújtó közönség ily otromba megkritizálása.

— **Hivatalos órák a község házában.** F. hó elsejével a község házában a hivatalos idő újra a régi kerekvágásba jut, amennyiben a délelőtti 6 óra helyett most már 8 órától 12-ig, a délutáni szünet helyett délutáni 2 órától 5 óráig tartanak hivatalos órák.

— **Automobil Csongrádon.** Kedden délután sok ember nézte egy automobilnak gyors tempóban, a Fegyverházi-út felől a műúton Szentés felé való robogását, melyben egy úri nő, egy

úr és egy inas ültek. Hogy kik voltak az utasok, azt nem tudhattuk meg, mert kiküldött tudóstónk, ki az utasokat megakartá interjúolni, nem érte őket utol.

— **A kofák megrendszabályozása.** A képviselő testületnek azon üdvös határozatába, miszerint a tovább elárúsítók részére vásárolhatási időt szabott meg, sehogysem tudnak a kofák belenyugodni és úgy a járási főszolgabíróval, valamint az alispánnal is jártak ezen határozat megsemmisítése érdekében. De úgy látszik, eredménytelenül, mert a miniszteriumhoz szándékoznak ez ügyben kérelmet nyújtani. Remélhetőleg ott is eredménytelenül, mert az ország minden nagyobb városában van már ily irányú szabályrendelet és szükséges is, hogy a fogyasztó közönség a kofák kapzsisága ellen némi védelemben részesüljön a hatóságok részéről, s így a legkevesebb, amit a hatóság nyújthatott, ezen szabályrendelet megalkotása volt.

— **A szentesi színház közönsége.** Mult esütörtökön a „Boszorkányvár” előadását megnézőndők, átjöttek Szentesről a színházba kiküldöttéi, Bánfalvy Lajos és dr. Porjesz János urak, akik végignézve és hallgatva az előadást, arról a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. Miután a társulat drámai erőit is megakárják nézni, aug. 11-ikére szintén átjönnek a szentesi úri társaságból többen nejeik kíséretében, akik már sok dícséretet hallottak a színházról jeles művészeiről s különösen Geröffy Ilonáról, a kalocsai közönség kitüntetett kedvencéről. Ez alkalommal Echeagaray világhírű szomorújátéka, a „Halálos esőnd” kerül színre, s az előadásra már most felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Közgyűlés.** Csongrád község képviselő testülete f. évi augusztus hó 1-én d. e. 9 órakor a község közháza tanástermében dísz s egyúttal rendes közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Néhai dr. Réti János vármegyei főorvos, az arany érdemkereszt tulajdonosa arcképeinek leleplezése. 2. A községi eljárásról jelentése a községi árwapénztárnak a vármegyei árvászek s a pénzügyi kirendeltség által történt megvizsgálásáról. 3. Hubert János cukrász kérelme a népkertben kioszk létesítése iránt. 4. Miskolci Ferenc iktató kérelme 200 korona fizetési előleg engedélyezése iránt. 5. A f. évi július havi pénztárvizsgálati lelet. 6. Csongrád vármegye törvényhatóságának 244.904. sz. határozata az 1903. évi árvtári mérleg elbírálásáról. 7. László Ignác községi írnok kérelme 2 heti szabadság engedélyezésért. 8. Dr. Sörös Miklós halottkém kérelme a halottkémzési díjak felemelése iránt. 9. A csongrádi iparos tanonciskola bizottság 71.904. sz. átirata az iparos tanonc-

neje lett. Említsem Boesardot, hol Péterfy László tudós enyedi professort egy más társával meztelenre vetkőztetve, ekébe fogják, s így hajszolják agyon, avagy Nagyenyed elpusztítását, Felső-Fejérmegye tisztikara kivégzését. Algyógy, Bokaj, Kocsárd, Gerendkeresztur, Magyarigen mind egy-egy vértanú helyei a magyar nők hazaszereteneik. Sárd és Kisfalud esete az utolsók közé tartozik, ahol Veres Jánosné urasszonyt három menyasszony leányával Mumzath és Schöndruck es. és kir. tisztek vezényszavára 60-ad magukkal végzik ki a legkegyetlenebb módon.

Nem folytatom tovább. Nincs ennek vége, hossza. Ezen vadállati hűködésért Urban es. és kir. ezredes úr báró Huszár Zsigmond fejét kapta, míg Axente oláh tribun 630 frt évjáradékot kapott a brassói m. kir. adóhivatalból.

Ezen rémes korszakot csak az enyhítette némileg, hogy a hazához hű fiak legyőzték a pártító testvéreket s úgy tűnt fel, mintia a testvérharc lezajlása után nyugodtság jönne az országra.

A délvidéki harcok győzteseit a főváros közönsége ünnepli; a perlaszi híres győző Kiss Ernő tábornoknak a régi Pest redout termében gróf Csekonics Jánosné nyújtja át a magyar hölgyek nevében a babérokoszorút.

Mind hasztalan! a nyugodtság csak látszólagos . . .

Az érdekes mű, miként jeleztük, kétféle kiadásban jelenik meg. Albumalakú diszkiadásban, melyben a műben előforduló nők arcképei is szép kivitelben lesznek közölve; ennek ára 8 korona. A másik népies olesó kiadás, melynek ára 40 fillér, de ebből csak nagyobb számú példányokat lehet megrendelni.

A mű érdemes a beszerzésre.

iskola államivá tételéről. 10. Előbírósági jelentés az előfogatásnak nyilvános árlejtésen történt vállalatba adásáról. 11. Csongrád vármegye törvényhatóságának 171.904. sz. határozata a községi szervezeti szabályrendelet 27. és 44. §-ának módosító szabályrendeletü fűggelék jóváhagyásának megtapasztalásáról. 12. Ugyanannak 169.904. sz. határozata a községi rendőri létszám szaporítása tárgyában hozott 58.904. sz. közgyűlési határozat feloldásáról. 13. Ugyanannak 245.904. sz. határozata az 1902. évi fogyasztási adópénztári számadás elbírálására vonatkozólag. 14. Ugyanannak 246.904. sz. határozata az 1902. évi közigazgatási letéti számadás elbírálásáról. 15. Szükségleti kimutató f. évi augusztus hóról.

— **Új ártézi kút fúrása** iránt akarnak kérvényt intézni a képviselő testülethez, a Szt. János-tér körüli lakosok. Kérelmüket azzal indokolják, hogy a most meglévő két kút tőlük nagyon távol esik és így vízhez nehezen juthatnak, ami különösen tűzveszedelem esetén nagy hátrány, mert szárazság idején — mint most is — a kútakban alig van víz.

— **Tűz.** Sarusi Mátyás földbirtokosnak f. évi július hó 25-én a Jókai Mór-utcában közvetlen a postahivatal szomszédságában levő háza, eddig ismeretlen okból kigyúladt. A dühöngő szélvész miatt az oltás lehetetlen volt s szerencse, hogy a szél irányt változtatva, észak-nyugoti irányból fújt, mert másként a szomszédos épületek, s különösen Ujhelyi Nándor istállója is veszélyeztetve lett volna. Víz volt elegendő mennyiségben. A kár körülbelül 1000 forint, s amennyiben a ház csupán 700 forintig volt biztosítva, a tulajdonos meglehetősen kárt szenvedett. László Ignác községi hivatalnok és Pintér Imre szűcsmester, kik a leégett házában laktak, szintén megkárosodtak ugyan, de bútoraik és egyéb értékesebb holmijaik megmenekültek azáltal, mert a padimentum nem égett be, csak sok helyütt megromgáldott.

— **Sok a postás.** Ugy a m. kir. posta vezérigazgatóságához, mint a budapesti igazgatóságához sűrűn érkeznek folyamodványok, posta- és távirdayakornok jelölti állás elnyerésére. Az érdekeltek tájékoztatására közöljük, hogy a kereskedelemügyi miniszter posta- és távirdayakornokjelölti állásokra pályázatot nem hirdet, mert a gyakornokjelöltek számában üresedés nincs. Posta-távirdayakornokjelölteket pályázaton kívül sem vesznek fel.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színház.

A mult hét élvezetes műsorát a közönség láthatólag méltányolta, s valóban meg is lehet elégedve a színházba járó publikum, mert olyan előadások, mint az „Aranyember”, „Boszorkányvár”, „Fősvény” a társulat művészi színvonaláról tesznek tanúságot.

F. hó 24-én két előadást tartottak, de műsor változás történt. Ugyanis délután „Bob herceg”-et játszották, azonban Solti Vilma az előadás végső jelenetében rosszul lett és így az estére hirdették „Lotti ezredesei” helyett, — melyben főszerepe lett volna — az „Ördög mátkája” című népszínművet adták.

A darab jól ment. Kiválóbb alakítást mutattak be Geröffy Ilona, Balogh Árpádné, Kádas Mariska, valamint Balogh Árpád, Kovács Sándor és Gyárfás Ödön.

Hétfőn az „Aranyember”-t játszották, a közönség hálás volt, s többször kitapsolta felvonás végén a szereplőket.

Geröffy Ilona nagy hatással személyesítette meg Timea alakját, amidőn kitűnően érvényesült szívből jövő, sonor hangja, tiszta kiejtése. Az utolsó felvonás nagy drámai jelenetet egész tudásával és művészetével csinálta meg.

Teréza szerepét P. Nagy Linda igen finom vonásokkal alakította meg. Semmi mesterkétség, semmi erőltetett érzélgősség nem volt játékában, beszédmodorában. Pedig ezt a szerepet a nélkül, tehát jól megjátszani igen nehéz feladat volt, ami nevezetnek mégis kitűnően sikerült.

Rendkívül kedves, bájos volt Gáspár Anna Noémi szerepében. Kádas Mariska is kitűnő volt Brazovicsné szerepében, úgyszintén Szaecsvai Gilbert is.

A férfiak közül pompás alakítást csináltak

Balogh Árpád (Timár), de legkivált Kovácsnak volt jó szerepe, aki Brazovicsot játszta meg.

Keddén a „Lotti ezredesei” kerültek színpadra. Hát mondhatjuk, hogy aki ezen az estén színpadban volt, az soha el nem fogja felejteni Kovácsot és Madast, valamint Táborit, akik a legnagyobb művészettel oldották meg feladatukat.

Gyárfás nem volt eléggé Othello. Solti Vilma pedig még mindig indispozícióval küzdött.

Szerdán „A fősvény”, Molière örökbecsű műve került színre. A közönség egész elragadtatással élvezte a klasszikus humor fölséges alkotását, s hogy mennyire tud lelkesedni a valódi szép iránt ez az elhanyagolt magyar közönség, mutatja az is, hogy háromszor kihívták Kovácsot a negyedik felvonás után. Az est sikerének oroszlán része Kovács Sándort illeti meg.

Csütörtökön a szentesi színbizottság kívánságára a „Boszorkányvár”-at adták, Milöcker legszebb operettjét. A nagyon ügyes kompozíció, amelynek némely része az operai stíl magas mértékét eléri — rendkívül tetszett a közönségnek. Solti Vilma ma felülmulta önmagát, s merjük állítani, hogy ő nálunk így még nem énekel.

Perényi és Gyárfás szintén kitűnően voltak hangolva, s a harmadik felvonás nagy hármában remekeltek. Palotay karmester büszke lehet rá, hogy ezt így finom színezéssel, így hibátlanul, tökéletesen bírta bemutatni. Ez alkalommal a szentesi színbizottságnak jelenvolt tagjai is az elragadtatás hangján beszéltek az előadásról.

Pénteken adatott a „Józi” című bohózat, a címszerepben Balogh Böske 5 éves kis leánnyal, aki színpadrai termétségét ezen fellépéssel fényesen igazolta. Önkénytelenül az jutott eszünkbe, hogy a mai világban „nincsenek már gyermekek”. Különben maga a darab teljesen eszmény nélküli, a fővárosi élet sablonszerűségét tünteti elő meglehetősen közönséges feldolgozásban. Kitűnően alakították Szacsvai Gilbert, Geróffy Ilona és Gelléri Gizi. A férfiak közül Kovács, Gyárfás és Madas Pista.

Tegnap adatott a „Drótostót” bérletszünetben, amelyről a legközelebbi számunkban referálunk.

v.

Anyakönyvi bejegyzések

1904. július 23-tól július 30-ig.

Születések: Deli Mária, Csernák Imre, Trungel János József, Forgó István, Palatinus Lajos, Keller Margit, Góg István, Lantos Lajos, Iván Sándor, Forgó Julianna, Kókai Anna, Szivák Viktória, László Kókai Anna, Táborosi János, Pitrik József, Sági István János, Hajdú Mária, Krausz Vilma, Dudas Viktória, Kovács Olga, Kajtár Rókus, Lantos József.

Eljegyzések: Nagy (Nagyistók) János Német Erzsébettel, Cakó János Georgiádes Máriaival, Kukovec József Vigiási Erzsébettel, Berényi Károly Schwartz Rozáliával.

Házasságkötések: Varga Márton Olajos Erzsébettel, Kávai István Palásti Etelkával.

Halálozások: Sándor Ferenc 10 napos, veleszületett bujakór. Gut Péter 1 hónapos, tüdőhurut. Dudas Mihály 47 éves, ajkkrák. Nagy Anna 12 hónapos, bélhurut. Szepesi Rókusné született Pataki Rozália 46 éves, epekövettség. Góg Mária 15 napos, veleszületett gyengeség. Nemes István 17 éves, vízbefulladás. Sebők Mária 13 hónapos, tüdőgyulladás. Ozveggy Deák Istvánné született Turi Kis Mária 78 éves, aggkor. Ötvös Piroska 14 éves, tüdőgümőkór. Pap János 14 hónapos, angolkór. Szógi József 1 hónapos, veleszületett gyengeség. Szabó Pál 20 éves, tüdőgümőkór. Urmós Mihály 36 éves, tüdőgümőkór. Fekete Sándor György 15 hónapos, tüdőgyulladás. Magdiés Erzsébet 14 hónapos, hörghurut. Lulicki István 4 éves, agyhártyalob. Máté Mária 3 hónapos, bélhurut.

KÖZGAZDASÁG.

Piaci árak.

Buza métermázsánként 19.00—19.20 K. Arpa métermázsánként 15.00 K. Kukorica métermázsánként — K. Hizott sertés élősúlyban kilónként 0.98—1.00 K (páronként 45 kiló élet és 4% engedménnyel).

Szerkesztői üzenet.

S—z Kézdivásárhely. Az idő itt csak annyiban javult, hogy az intrikusoktól a láthatár némileg megtisztult s az Úr Isten megmutatta, hogy ha akar, tud is adni, habár egy-negyed óráig tartó esőt. Azt tanácsolnánk, hogy rengeteg unalmadban a Vajdának készített — amennyiben magad úgy sem tudsz — egy slöjd-botot, hogy adandó alkalommal rajtad, ha meg fogod érdemelni, végig húzhasson. Különben nagy örömünkre szolgál, hogy a fa faragásban kitűnően haladsz előre, amennyiben azon plajbászt is, melyvel a kiadónak írtál, sajátkezűleg faragtad s illetve hegyezted meg. Légy szíves alkalmilag az elárvult redakciót bizonyos humoros — de nem maliciozus — közleményeiddel megörvendeztetni. Egyébként üdv és béke!

Társszerkesztők:

BLÁZSIK MIHÁLY ÉS SÁGHY MIHÁLY.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Ügyes és megbízható utcai újságelárúsító fiúk

jó kereset mellett azonnal felvétetnek.

Bővebb felvilágosítást a Csongrádi Ujság kiadóhivatala nyújt.

BOZÓ ÉS JUSTIN KÖNYVNYOMDÁJA CSONGRÁD.

— Ajánlkozik minden a könyvnyomdászat körébe vágó munkák elkészítésére, melyeket olcsó árakért izléses és finom kivitelben pontosan és teljes megalégedésre szállít. —

Vidéki rendelések pontosan teljesítetnek.

☞ Befűttes üvegek lekötéséhez a legkiválóbb minőségű ☞ hólyagpapír

(pergamenpapír) olcsó árért csakis ☞ Bozó és Justin üzletében kapható. ☞

Társat keresek

300 forinttal találmányomhoz, mely jégen és hóban járó kerékpár. Tóth János Csongrád (Lukács Béla gőzhajó).

BRAZAY FÉLE SÖSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLÉKELVE VAN!

Válogatott csongrádi borok:

Literenkint kimérve 28 kr.
Adó nélkül nagyban 18 kr.

Elsőrendű kőbányai sörök

(jégbe hűtve):

Nagy üvegenként (14 kr.
Üveg biztosíték (vagy csere) (6 kr.
Literenkint kimérve 24 kr.
25 literes hordónként 5 frt — kr.

Jég a délelőtti órákban:

Kilogrammonként 1 kr.
Métermázsánként 60 kr.

Valódi párlatok

(saját főzés):

1 L. valódi törkölypálinka 1 frt — kr.
1 L. val. borseprűpálinka 1 frt — kr.
1 L. valódi szilvapálinka . 1 frt — kr.
1 L. valódi sárga barackpálinka 1 frt 60 kr.
stb.-féle égetett szeszes italok jutányos árakon kaphatók, nagyban és kicsinyben

AUSLÄNDER JENŐ

pálinkafőző és finomító, bor- és sörkereskedőnél Csongrád.

HIRDETÉSEKET

OLCSÓ ÁRÉRT IZLÉSES KIVITELBEN KÖZÜL

A CSONGRÁDI UJSÁG.